KAULI YA TAARIFA YA CHANJO

Chanjo ya HPV (Human Papillomavirus): *Unayohitaji Kujua*

Many Vaccine Information Statements are available in Swahili and other languages. See www.immunize.org/vis

Kauli nyingi za taarifa ya chanjo zinapatikana katika Kiswahili na lugha nyinginezo. Angalia www.immunize.org/vis

1. Kwanini unahitaji kuchanjwa?

Chanjo ya HPV (human papillomavirus) inaweza kuzuia maambukizo ya aina fulani za virusi vya papilloma ya wanadamu.

Maambukizo ya HPV yanaweza kusababisha aina fulani ya saratani, ikijumuisha:

- saratani za mlango wa kizazi, za uke, na za vulva katika wanawake
- saratani ya uume katika wanaume
- saratani za mkundu katika wanaume na wanawake
- saratani za tezi, chini ya ulimi, na nyuma ya koo (saratani ya oropharyngeal) katika wanaume na wanawake

Maambukizo ya HPV yanaweza pia kusababisha vipele vya sehemu za siri.

Chanjo ya HPV inaweza kuzuia zaidi ya 90% ya saratani zinazosababishwa na HPV.

HPV husambazwa kwa mgusazo wa kimapenzi wa ngozi hadi ngozi au mgusano wa ngono. Maambukizo ya HPV ni ya kawaida mno kiasi kwamba karibu watu wote watapata angalau aina moja ya HPV wakati fulani maishani mwao. Mengi ya maambukizo ya HPV huondoka yenyewe ndani ya miaka 2. Lakini wakati mwingine maambukizo ya HPV hudumu zaidi na yanaweza kusababisha saratani baadaye maishani.

2. Chanjo ya HPV

Chanjo ya HPV hupendekezwa kwa kawaida kwa vijana katika miaka ya 11 au 12 ya umri wao ili kuhakikisha wamelindwa kabla ya kupata mfiduo kwa virusi hivi. Chanjo ya HPV inaweza kupeanwa mwanzoni katika umri wa miaka 9 na chanjo inapendekezwa kwa kila mtu hadi miaka 26 ya umri wake.

Chanjo ya HPV inaweza kupeanwa kwa watu wazima wa miaka 27 hadi 45 ya umri wao, kwa kutegemea majadiliano kati ya mgonjwa na mtoa huduma za afya.

Wengi wa watoto wanaopokea dozi ya kwanza kabla ya umri wa miaka 15 wanahitaji dozi 2 za chanjo ya HPV. Watu wanaopokea dozi ya kwanza katika au baada ya umri wa miaka 15 na vijana walio na magonjwa fulani yanayohitilafiana na kinga ya mwili wanahitaji dozi 3. Mtoa huduma za afya wako anaweza kukupatia habari zaidi.

Chanjo ya HPV inaweza kupeanwa wakati mmoja na chanjo zingine.

3. Zungumza na mtoa huduma za afya wako

Mwambie mtoa huduma ya chanjo wako ikiwa mtu anayepokea chanjo:

- Amekuwa na **mmenyuko wa mzio baada ya dozi ya chanjo ya HPV ya hivi majuzi**, au ako na **mmenyuko wowote mbaya sana wa mzio, wa kutishia maisha**
- Ni **mjamzito**—Chanjo ya HPV haipendekezwi hadi baada ya ujauzito

Katika baadhi ya visa, mtoa huduma za afya wako anaweza kuamua kuahirisha chanjo ya HPV hadi ziara ya hapo baadaye.

Watu walio na magonjwa madogo madogo, kama vile mafua, wanaweza kuchanjwa. Watu ambao ni wagonjwa kwa wastani au wagonjwa vibaya wanapaswa kwa kawaida kungojea hadi wapone kabla ya kupokea Chanjo ya HPV.

Mtoa huduma za afya wako anaweza kukupatia habari zaidi.

U.S. Department of Health and Human Services
Centers for Disease Control and Prevention

4. Hatari za mzio dhidi ya chanjo

- Maumivu, wekundu, au kuvimba kwenye eneo la sindano vyaweza kutokea baada ya chanjo ya HPV.
- Joto jingi au maumivu ya kichwa vyaweza kutokea baada ya chanjo ya HPV.

Watu huzirai wakati mwingine baada ya taratibu ya kimatibabu, ikijumuisha uchanjwaji. Mwambie mtoa huduma wako ikiwa unahisi kisunzi au mabadiliko katika kuona kwako au kuhisi milio masikioni.

Kama ilivyo na dawa yoyote ile, kuna uwezekano nadra sana kwa chanjo kusababisha mmenyuko mbaya wa mzio, majeraha mengine mabaya, au kifo.

5. Na je, kukiwa na tatizo hatari?

Mmenyuko wa mzio unaweza kutokea baada ya mtu aliyechanjwa kuondoka kliniki. Ikiwa utaona ishara za mmenyuko mbaya wa mzio (mabaka, kuvimba uso na koo, matatizo ya kupumua, moyo kudunda kwa kasi, kizunguzungu, au udhaifu), pigia simu **9-1-1** ili mtu huyo apelekwe kwenye hospitali iliyo karibu.

Kuhusu ishara zingine ambazo zinakupatia wasiwasi, pigia simu mtoa huduma za afya wako.

Mizio hatari inapaswa kuripotiwa kwa Mfumo wa Kuripoti Matukio Mabaya ya Chanjo (Vaccine Adverse Event Reporting System - VAERS). Mtoa huduma za afya wako kwa kawaida ataweka faili ya ripoti hii, au unaweza kufanya hivyo mwenyewe. Tembelea tovuti ya VAERS katika **www.vaers.hhs.gov** au piga simu **1-800-822-7967**. *VAERS ni ya kuripoti mizio pekee, na wafanyikazi wa VAERS hawapeani ushauri wa kimatibabu.*

6. Mpango wa Kitaifa wa Ufidiaji wa Majeraha ya Chanjo

Mpango wa Kitaifa wa Ufidiaji wa Majeraha ya Chanjo (National Vaccine Injury Compensation Program - VICP) ni mpango wa serikali kuu ambao ulibuniwa ili kufidia watu ambao huenda walijeruhiwa na baadhi ya chanjo. Madai kuhusiana na majeraha au vifo vinavyodaiwa kutokana na kuchanjwa yako na kikomo cha muda kwa kufaili, ambao unaweza kuwa mchache kama vile miaka miwili. Tembelea tovuti ya VICP katika **www.hrsa.gov/vaccinecompensation** au piga simu **1-800-338-2382** ili kujifunza kuhusu mpango huu na kufaili dai.

7. Je, ninawezaje kujifunza mengi zaidi?

- Muulize mtoa huduma za afya wako.
- Pigia simu idara ya afya eneo lako au ya jimbo.
- Tembelea tovuti ya Utoaji wa Chakula na Dawa (Food and Drug Administration - FDA) upate machapisho ya vifurishi vya chanjo na taarifa ya ziada katika **www.fda.gov/vaccines-blood-biologics/vaccines**.
- Wasiliana na Vituo vya Udhibiti na Uzuiaji wa Magonjwa (Centers for Disease Control and Prevention - CDC):
  - Pigia simu **1-800-232-4636** (**1-800-CDC-INFO**) au
  - Tembelea tovuti ya CDC katika **www.cdc.gov/vaccines**.

Swahili translation provided by Immunize.org